

BAJAI HIRLAP

POLITIKAI LAP.

Megjelen minden esütörtökön és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kazal József könyvnyom-
dájában vétetnek fel.

Felelős szerkesztő:
NEMES JÓZSEF dr.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fl. Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A háboru legujabb hirei.

Berlin, március 12. A német nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati hadszin-
tér. Két ellenséges sorhajó, amelyet
néhány torpedónaszád kísért, tegnap
Westende fűrdőre több mint hetven lö-
vést adott le, anélkül, hogy bárminő
kárt okozott volna. Amidőn ütegeink
működni kezdtek, az ellenséges hajó-
raj eltávolodott.

A vogézekben erős hófúvás miatt a
harci tevékenység csak csekély mérvű
volt.

Keleti hadszinterről. Az augusztovi
erdőtől északra az oroszokat megver-
tük és csak gyors eltávolásuk Grodno
felé mentette meg őket a teljes vere-
ségtől. Itt több mint 4000 orosz fog-
tunk el. Köztük két ezredparancsno-
kot és három ágyut és tíz géppuskát
zsákmányoltunk. Augustow vidékéről
is megkezdte az ellenség a Grodnó
felé való visszavonulását. Az Osztro-
lénkától északnyugatra való támadásban
három orosz tisztet és kettőszázhusz
főnyi legénységet foglyul ejtettünk.
Praszniszlől északra és északnyugatra
támadásaink előbbre haladnak. Itt több
mint 3200 hadifogoly maradt ke-
zünkben.

Az oroszok hivatalos híradásaikban
két nagy győzelmet tulajdonítanak ön-
maguknak. A grodnóit és a Prasznis-
zlőt. Mindkét csatában, amint mondják
két-két német hadtestet vertek, vagy
semmisítették meg. A Grodnóból kiin-
duló támadások az augusztovi erdőn
át, amelyet annyi ékesszólással hirdet-
tek, nemsokára úgy meghiusult, hogy
az ott előnyomult csapatok miatt ta-
pasztaltak, az kitűnik a mai jelenté-
első mondataiból, Praszniszlől csapa-
tunk az ideiglenes kitérés után ismét
négy kilométernyi távolságra állanak a
várostól északi irányban. Amióta e vá-
rosból kivonultunk a Visztula és Orzyc
közti harcmezőkön 11460 orosz fog-
tunk el.

(Minist. sajtóoszt.)

Március 15.

Ünnepet ülnök: a nemzet szabad
ságünnepét, március Idusát. Amikor
először hangzott el a lánglelkű költő
ajkáról a „Talpra magyar, hi a haza“,
akkor született a magyar szabadság.

Mert 1848. március Idusán adta a
magyar nemzet a népnek a szabadsá-
got, a szabad földet, a jogegyenlősé-
get, mindent, amit a haza a fiainak
csak adhat.

A lelkesedés, az öröm, a diadalittas
mámor, amiket a szabadság kivívása a
lelkekből kiváltott, nem tartott soká.
Mert amikor újra elhangzott a nemzet
lánglelkű harci dalnokának ajkáról a
„Talpra magyar“, már 200000 honvéd
ünneplte az elő márciusi ünnepélyt
ott kinn „a havon“ fegyverrel kézben,
dicső hadvezéreink vezetése alatt.

Azóta március Idusának emléke:
szent, első emléke a magyar nemzet-
nek. E nagy nap dicsősége melegíti a
magyar sziveket, e nap szent emléke
egyesíti a magyar nemzet fiait. E nagy
napnak emlékére tesznek fogadalmat
az új generációk, hogy dicső elődeik
nagy multjához hives maradnak, hogy
a nagy eszmék, amik 1848. március
Idusán születtek, nem voltak mulandó
ábrándok és hogy azokért a megdicső-
ült vértanuk nemhiába haltak vértanui
halált.

Március 15. emlékének ünnepe az
idén a megszokott keretből kiemelkedik.
A ránk zudított világháboru március
Idusának emlékét bensőségében mé-
lyebbé, megnyilvánulásában magaszo-
sabbá és jelentőségében ktemelkedőbbé
teszi, mint amelyennek azt a megelőző
békés, csendes években láttuk.

A lét és a nem lét feletti küzdelem
óriási izgalmaiban és erőfeszítésében
újra elhangzott a halhatatlan költőnek
„Talpra magyar“-ja és a magyar nem-
zet talpra állt. Fegyverrel kezében ott
küzd „a havakon“ mint dicső elődei
1849-ben, hogy vére utolsó cseppjével
diadalra juttassa a nemzet szent ügyét,
a haza jövő boldogságát.

1848. március Idusán a magyar nem-
zet megadta a népnek a szabadságot

a szabad földet és a jogegyenlőséget
Ma a magyar haza sorsa forog koc-
kán és a magyar haza várja fiaitól,
hogy hiküzdik a szabadságát, a fenállá-
sát és a fenmaradását, és hogy azt a
szent örökséget, a magyar hazát, ame-
lyet elődeintől átvettünk, sértetlenül
átadjuk a jövő nemzedéknek.

S a magyar haza nem csalatkozott
fiában. Harcoló hadseregünk mögött
a polgári elemek harci frontja áll és
segíti mindennel, ami a győzelemhez
szükséges.

Millió és millió magyar, az egész
magyar nemzet állja a harcot a haza
„hívó“ szavára, kitartón elszántan,
a végső erőmeg,eszítésig, nem törődve
se pénzzel, se vérrel, csakis a haza
szent ügyével.

Március Idusán, e szent napon te-
gyünk fogadalmat, hogy nem fejezzük
be a harcot mindaddig, amíg a végle-
ges győzelem a mienk nem lesz és a
magyar haza jövőjét végleg nem biz-
tosítottuk. A magyar nemzet és a ma-
gyar haza örökké élni fog és élnie
kell.

Budapest, 1915.

Budapestről, a háborus Budapestről kevés
igazi markáns képet láttunk, írást keveset
olvastunk illet. Budapestről írni vagy az
idegen új nézésével, a (messziről jött ember
érdeklődésével), vagy a vidéki csodálkozásá-
val kell, mellyel a dolgokat kívülről, mintegy
kirakatból nézi. Pesti ember nem tudja így
nézni városát, írói, újságírói különösképen
csak nagy ritkán adtak a városról jellegzetes
rajzot, igazi színeket. Ezért keltenek olyan
eleven érdeklődést azok a különös írások,
melyek egyik vagy másik angol, vagy fran-
cia lapban a hábrus Budapestről megjelen-
nek, melyek egy-egy átutazó idegennek imp-
ressziói, gyakran mulatságosan naivok és
tévések, de néha meglátásaikban és reflexió-
ikban csakugyan érdekesekek.

Itt egypár sorban melyek minden preten-
zio nélkül íródtak, megpróbáljuk egypár pesti
impressziókat adni dolgokról emberekről,
csoportokról, cél és rendszer nélkül, amint
épen tollunkra kerülnek: talán sikerül mégis
a mai Budapestről, emberekről, némely cso-
portok életéről elég közvetlen képet adnunk.

Megérkezem. Egyeseken a főhadiszállásra
tartok. A hadüzenet óta az Abbazia kávé-

házt hívják így, annyi sok újságíró, riporter, katona és kávéházi stratég tanyáját. Mind-
eddig semmi ami figyelmemet erősebben le-
kötötte volna. A pályaudvaron egy forgalom,
az utcának nagy elvengés, sok katona, na-
gyon sok tüzér. Szó nélkül leülök egyik ra-
dikális újságunk törzsasztalához, melyhez
sok barátság, közös ideálok szeretete fűznek
és ellentétek is talán. Itten sokszor fásultan
és unottan ülnek egymás mellett az emberek,
szenvtelenül és közönyösen a dolgok és egy-
más iránt, mintha a csömör lenne az egyet-
len összekötő kapocs közöttük. De igen
gyakran, (mikor megint történik valami), itt
hallani a legszenvedélyesebb szavakat és a
legizgatottabb viták itt szoktak lezajlani. Le-
ülök és mintha 5 perccel ezelőtt mentem
volna el, szólanul, a redakciók szokása szer-
int üdvözlőljük egymást. Majd egy félóra
muva: „Ah, te vagy? Mi új a vidéken? Mi
újság Baján?” Beszámolok. Majd Kernstock
mester, a nagyszerű festőművész és radikális
politikus Párisról érdeklődik. Én sem tudok
ujabbat, mint amit a Vörösszakállu Benedek
ir Genfből, kit bizonytalan színű szőrzete
miatt hívunk, Aztán Franciországról szólnok
pár szót; innen várunk valamit, talán azt,
hogy mint annyiszor, lefogja rázni magáról
bűnös államférfiát és szövetségeit. A költő
Kosztolányi egészen reménytelenül és tanács-
talanul néz maga elé: mi lesz a világgal?
mikor lesz vége? és mi lesz azután? És ré-
vedezés nélkül nézünk magunk elé és véde-
kezés nélkül adjuk át magunkat depresszió-
inknak.

Mire fölnézek, az újságírók már eltávoztak
és új törzsvendégek ülnek körül. Mind katona.
A nevek, melyeket itt lejegyzek, már meg-
szokták a nyomdafestéket: a fiatalabb ma-
gyar művészgeneráció legtehetségesebb mun-
kásai és nevükhöz egy szép, eredményes
művészi forradalom emléke fűződik. Pór Ber-
talan, Berényi, Márfy, Csáktornyai, Orbán,
festők, Vedres Márk, Sirobl Zsigmond szob-
rászok. Vedres kivételével mind katonák.
Orbán Márfy tüzérszerek, a többi tüzér köz-
legény. Kedves és eleven beszélgetés fejlő-
dik ki. Az első meglepetésem az, hogy a
fiúk, a fáradt, gyűrött arcu, nehéz problé-
mákban megkínzott művészek megfíatálod-
tak: frissek, erősek, ruganyosak, gyerekek.
És a beszédük tárgyát nem valamely mű-
vészi, politikai, vagy szociális probléma ké-
pezi, hanem az aznapi lovaglási gyakorlat,
az „olló” ha ügyettségük. Az egész szörnyű
háborúkat ügylátszik semmi egyéb nem ér-
deki őket ebben a percben. És belátom,
hogy a háboru okozta depressziók elől az
egyetlen menekvés: katonának lenni.

Fölfrissülve és szinte könnyű kedvvel tá-
voztam a kedves társaságból. Az ajtóban a
szerény, szőke Franyóval találok. Állig
be volt gombolkozva. Én örömmel siettem
feléje: „A mellet mutassa kedves Zoltán!”
és már egyetlen szeles mozdulattal, mind-
enek csodálkozására lerántottam róla a ka-
bátot. A fiatal újságíró mellett a szolgálati és
emlékermek mellett a nagy arany vitéz-
ségi érem, a nagy ezüst vitézségi érem,
a vaskereszt és a német Johannita rend ke-
resztje takarta. A pesti irodalmi berkek (ká-
véházak) egyik legérdekesebb háborus szen-
zációja Franyó Zoltán, a katona. Egyik leg-
fényesebb név a monarchia aranykönyvében.
Volt katonatiszt, majd nők, kártya, fegyvelem-
sértés miatt degradált katona, aztán újságíró
és műfordító és a mikor a háboru kitört: a

legelszántabb hideg és mindenre kész katona.
Ma ismét hadnagy és egy sereg kitüntetés
tulajdonosa, a redakciók arannyal fizetik a
cikkeit és az Atheneum az ő 30 bravurjának
történetét nyomja, mely bizonyára egyike
lesz a legérdekesebb háborus riportoknak. Én
olyan szerencsés voltam és izelítőt a „szer-
zőtől” magától hallottam.

Azután a Lipótvárosba vitt az utam. R.
barátomat látogattam meg, kit Párisban
Richinek hívtunk, a legszebb francia topán-
kákat hordta és most megfagyott lábakkal
fekszik szegény. A fagyás szerencsére nem
nagyon súlyos, mégis azt hiszem örökre ké-
nyelmes „zugos” cipőkre kényszeríti bárátomat.

— „Mesélj valamit a háboruról!” kér-
leltem.

— „Ah, borzasztó, három hónapig sem
kölni viz, kérlek, sem parfüm és nézd mit
kellett hordanom!” Evvel egy hatalmas hó-
cipőre mutatott, egy métermázsás cipőszőr-
nyetegre, mely ott állt a sarokban egy k. b.
30—40 tagból álló cipőregiment élén, mely-
ben annyi öröme volt hajdan barátomnak.

— „Borzasztó” mondtam részvétellel, mikor
elbucsztam Riczitől. Kedvesek ezek a lipót-
városi gyerekek! Vajjon magjavitja-e őket
és megváltoztatja világnézetüket a háboru?

Mikor e kerületből távoztam, mely a tüze-
reket liferálja a hadseregnk, a kedves Mor-
timerrel találkoztam, ki gyönyörű felszerelés-
sel, új autóval száguld a harcterre. (Az elsőt
t. i. kilótták alóla.) Good by! kiáltja angolul
és már rohan tovább. Kedves fiu! Néki egy
izgató sport a háboru!

Macabre éjszakám volt. A „Jardin”-ben
ültem a monoclis Bevilaquával meg egy né-
met újságíróval, és Somlayval, a színésszel.
Bevilaqua borzalmas históriákkal traktált, Z.
őrnagy szörnyű halálát, K. barátunk meg-
örülését adta elő a mulatóhelyen, pezsgő és
zene mellett valami háborzongatóan Poe
Edgari stílusban. Megrendülve a ragály illa-
tával és borzalmak képével lelkünkben ül-
tünk mi és körülöttünk a „Jardin” szépei,
meztelenség, fiatal, kacagó katona-gyerekek,
szines uniformisok, a jókedvnek örülete... ni,
a kedves Max, az ulánus is itt van, a par-
kettnek egyik legünnepeltebb táncosa. Átkar-
olja az özlábu kis Sabinát és gyógyuló ke-
resztültől lábával pár lépést próbál a divatos
keringőre. Bravó, sikerül... de egyszerre
sápadtan csuklik meg az elegáns Max és a
fájdalomnak viszafojtott sikolyát halljuk. Két
barátja halóthalványan viszi ki a kedves
Maxot. A muzsika kis zökkenés után tovább
játszik, a lányok kacagnak (kihívó és perfid
szembekacagás a Halálnak) a katonagyere-
kek koccintanak és taktust ütnek a sarkan-
tyuval. Macabre éjszaka volt, egy modern
Holbein tollára méltó. (d.)

Levél a Beszkidek-ről.

(B. V. geográfustól, ki már több ízben
érdekes tudósításokat küldött lapunknak, hosz-
szabb szünet után a következő érdekes so-
rokat kaptuk:)

Tüneményes gyorsasággal a Kárpátokba
érkeztünk. (. . . o bevételénél Battériánk részt
ohajt venni és X irányában haladó újabb
offenzívákban fogunk erős ütést adni az
orosznak.) Csapataink kitünő kondícióban
vannak és a naponként ezerszámra elvonuló
fogylok bizonyossága rettentő és állandó táma-
madásainknak.

Legutolsó kérdésre nem válaszolhattam
eddig. Egy galicia faluba elkerült újságból
fájdalommal értesültem volt barátunk Goga
Oktávián elpártolásáról. Véle, ami utolsó
együttletünk óta nem találkoztam és arról,
hogy ő mit csinált a háboru kitörésekor Pá-
risban semmit sem tudok mondani. A hábo-
rus hírek és Páristól való bucsuzásom akko-
riban erősen lekötöttek. Emlékszem, hogy
utolsó látogatásaim alkalmával alig győztem
felelni ismerőseim kérdészkódéseire, kik tö-
lem romantól a „magyar-román” kérdésről
ahartak hallani. Én a kérdészködőknek
(többnyire egyetemi tanárok és akadémusok-
nak) rámutattam a rengeteg valótanságra,
amit e kérdésben lapjaik és tankönyveik hir-
dettek és kifejtettek, hogy a háboru kitöre-
sekor nem fogunk majd politizálni és az e-
ntenenak számolni majd a monarchia népei-
nek falánzával. Ők akkor mosolyogva ráztak
fejüket ha valamikor talana Sors megadja, hogy
azokkal a régi francia barátokkal találkozhat-
tom, akik most ellenfelek, akkor emlékeztetni
fogom őket arra, hogy jó látásom ekkor sem
csalt meg és akkori hitük egyike volt azon
fájdalmas tévedéseknek, melyekre oly kesön
fognak ráeszmélni.

A harcok most hatalmas lendülettel indul-
tak meg újra és soha nemlátott hevességgel
folynak. Egyre erősebben és szilárdabban
formálódik meg benem a meggyőződés, hogy
a háboru a mi győzelemünkkel végződik. Az
oros z elveszítette elite csapatait és hihetle-
nül gyenge tartalékokat küldött a harcba. Már
nem rendelkeznek azzal a nagyszerű föltsze-
relessel, amit a háboru elején megszodáltunk.
Köpeny alatt a muzsikkek blouse-je van
csupán, fegyverük többnyire a régi Berdán
puska és kiképzetlen fegyveres parasztek
csupán ezek az utolsó orosz pótlások.

Pihenés közben gyakran gondolok rátek
és a régi dolgokra való emlékezésekkel szó-
rakoztatom magam és a kompaniám. Pl. épen
ma egy éve a monacoi herceg hajóján dol-
goztam oceanográfiai tanulmányaimon a föld-
közi tenger verőfenyes partjai közelében, —
ma jegben és fagyban a Beszkidek hóval
fedett lejtőim tanyázok úteggemmel. Ölel B.

† Szathmáry Gizella — Mária Perpetua.

A Miasszonyunkról nevezett szegény Is-
kolanének bajai rendházat nagy gyász érte.
E hó 11-én ugyanis váratlanul és hirtelen
meghalt M. Perpetua 55 éves korában.

A hír megrendítette a zarda lakóit, kik
két nap betegségekben alig kereshették fel ba-
rátságos és vigasztaló szavaikkal elhunyt
testvérüket. De megrendítette ez a szomorú
hir a téli zord idő ellenére is kora reggel a
zárda misére siető növendékeket is, kik
anyjukkén szerették az elhunytat. Sirva fá-
kadtak, mert szívükbe markolt a nem várt
melegetés. A gyászmise alatt szomorú gyász-
ének es a növendékek zokogása könnyeket
csaltak a szemekből. Szép bizonyossága, szép
elismerése voltak e könnyek annak a mun-
kának, melyet M. Perpetua csendben, elvo-
nultan — majdnem ismeretlenül végzett.
Élete az igazi szerzetesné élete: kerülte a
feltünést, de annál jobban szerette a munkát.
Nem tudjuk, hogy mily módon halálták meg
az ő kezéből kikerült növendékek sok fárad-
ságát, de azt biztosan tudjuk, hogy nem ke-
reste es nem is varta a halálát meg az ő
kezéből kikerült növendékek sok fáradságát,

de azt biztosan tudjuk hogy nem kereste és nem is várta a halálát az emberektől. Betegségtől meggyőitört testtel járt bár tanítványai között, de nem a betegségét panasolta fel, hanem szeretetét mutatta. Nemes szíve finom modora, buzgósa és lelkereje minden áfdozatra készítették. Munkaszeretettét legszebben az jellemzi, hogy roppant elfoglaltsága mellett is időt talált egy március 15-iki ünnepély rendezésére. Az ünnepély tehát elmarad s körülbelül a tervezett ünnepély órájában lesz a derék szerzetesno temetése.

Megilletödvé állunk ravatalánál s készséggel tesszük koporsójára elismerésünk koszoruját, mert önzetlen munkása volt a tanítás és nevelés ügyének: addig dolgozott, addig tanított, míg a halál ki nem ragadta kezéből a könyvet. Megdermedt kezei közt most már csak a kereszt van, amely életében is mindene volt. Abból meitette az erőt, vigaszt, bátorságot és bizalmát a nagy munkájához. Az igazságnak tartozunk azzal, hogy emléket e néhány sorral kegyeletel megtiszteljük. Nyugodjék békében!

H I R E K.

A március 15-iki ünnep.

A március 15-iki szabadságünnepet Baja város hazafias polgársága a nagy nap emlékéhez méltóan, esztendőként meleg lelkesedéssel, hazafias ünnepségek keretében szokta megülni. Társas körreink az idén, a háborura való tekintettel a szabadságünnepet csendben, minden külső ünnepségtől menten, a szokásos ünnepi szónoklatok elhagyásával, vigság nélkül ünneplik meg.

Erdélyi Gyula h. polgármester az ünnep jelétül a városi székház ormára a nemzetiszínű zászlót kitűzette.

A városi hatóság, a főgymnázium és a tanítóképző intézet ifjusága március 15-en a templomba vonul istentiszteletra; imára a magyar szabadságért és a fegyverek gyözelméért. A főgymnáziumi ifjuságnak istentisztelete március 15-én reggel 8 órakor és a tanítóképző d. e. 9 órakor lesz megtartva a plebania templomban. Az ünnepi misét Vojnits Dániel apátplebanos fogja celebrálni.

A helybeli m. kir. állami elemi népiskolai tanítóképző-intézet Ifj. — Önképzőköre f. évi március 15-en d. e. fél 11 órakor az intézet nagytermében hazafias ünnepélyt tart.

— **Uj kaveház.** Ma nyílt meg a Nemzeti szálloda uj kázeháza. Az uj helyiség a legmodernebbül, villanyvilágítással, vízvezetékkel s a legnagyobb kényelemmel van berendezve. Az elegáns és izléses berendezést a legelső fővárosi cég szállította, a mennyezet művész gipszmunkáit Keller Albert bajai származásu szobrász készítette.

— **A bajai cs. és kir. tartalékkórházak felsőbb partncsnoksága** Derra Sándor főhadnagyot pécsre helyezte; helyét Meskó Zoltán főhadnagy foglalja el.

— **Leégett a szabadkai színház.** Szabadka város színháza tegnap leégett. A színház több mint hatvan évvel ezelött épült és egyike volt az ország legrégebb színházainak. A nagy lendülettel fejlődő város igényeinek nem is felelt már meg. Szűk is volt, kényelmetlen is, azonkívül a színházi technika mai fejlettsége mellett csak szükségéből

használták. Pár évvel ezelött tervbe vette a város, hogy új színházat épített, de a balkáni háborúval elkövetkezett gazdasági válság miatt jobb időre halasztották a tervet. Most azonban, hogy leégett a régi, valószínűleg hamarosan új színházat épített Szabadka, mert e város intelligens közönségének ez az egyetlen szórakozó heje.

— **Olvasóink figyelmet** felhívjuk a Szegedi kereskedelmi és iparbanknak mai számunkhoz mellékelt 1914. üzletévi jelentésére és mérlegére. Ezen tökeerős, előrelátással és szakértelemmel vezetett nagy vidéki pénzintézet, — mely az egész délvídekre kiterjedő intenzív működést fejt ki, — legnagyobb fiókja itt Baján van s helyiségei a városunk diszét képező impozáns saját palotájában vannak elhelyezve. A bajai fiók vezetősége és helyi választmánya az elmúlt év nyomasztó és minden üzleti életet megbénító rossz gazdasági viszonyai között is minden tekintetben rendelkezésre állott a bajai piacnak és ismételt tanujelét adta annak, hogy feltétlen érdemes arra a kitüntetö bizalomra, amelyben a város és környéke közönsége minden rétege részéről egyaránt részesült. Osztalék fejében az intézet az 1914. üzletévre 20 koronát fizet és részvényének szelvényei március hó 22-től kezdve a nyököintézet pénztáránál, Baján beváltanak.

— **Lóosztályozás.** A folyó március hó 16. és 17-ik napjain az állattársáértéren megtartandó újabb lóosztályozáshoz a lovak a következő sorrendben es időpontban vezetendök elő: Március hó 16-án kedden reggel 7 órakor a Szállásváros loállománya reggel 9 órakor a Józsefváros, Istvánmegye, Katonaváros, Kiscsávoly és Rökus városrészek loállománya és délelött 11 órakor a „Belváros“ loállománya; március hó 17-én (szerdán) reggel 7 órakor a Homokváros és Szent-János városrészek loállománya, reggel 9 órakor a Kültérület loállománya és délelött 10 és fél órakor a Mátéháza és Cserepes-puszták loállománya vezetendö elő. A lovakkal együtt ugyanezen sorrendben es időpontokban kell elővezetni a bejelentendö volt és összeirt öszvéreket öszvérszamarakat és szamarakat is. Aki az előveztetést elmulasztja kihágást követ el es a fennálló törvényes rendelkezések szerint bentettetük.

— **A hadbavonultak szegelyesorsu családtagjainak segelyezesere** alakult bizottság f. hó 10-en tartott ülésén az Erdélyi Gyula h. polgármester bizottsági elnök által bemutatott pénztári kimutatás szerint a mozgósított védkötelesek családtagjait segelyző alapra eddig 17659 K. folyt be, melytől 13390 K. 59 fl. segelyezésre fordittatván, az alap állása 4268 K. Háboru folytán munkaképtelenné vált harcosok illetve hozzátartozóik segelyezésere létesített alapra pedig befolyt 3380 K. 32 fl. miből 989 K. 70 fl. segelyezésere fordittatván ezen alap állása ezidö szerlnt 2890 K. 62 fillér,

indult egy felfedező utra, a föld legkultúráltabb nemzetének földjére, elindult, hogy megnézze a németseget a háboru alatt. Sven Hedin sarkallta a kíváncsiság és a vágy, megismerni a németek háborus életét, s hónapokat szánt reá, hogy megtudja, hogyan harcolnak tengeren, szárazföldön, levegőben, hogyan élnek, dolgoznak, kormányoznak odahaza és a hadiszintereken. Élt a főhadi szállásokon mint a császár vendége, együtt volt a közkatonakkal a legfélelmesebb harcokban is, résztvett ostromokban, tengeri csatákban, de bejárta a megszállott ellenséges tartományokat és megismerte az odahaza élő, dolgozó német nép életet is. Amikor a látott, tapasztalt, átélt csodálatos események hullámjai az ő lelkét is át meg át itatták, amikor egyformán megismerhette a császár és a katonák, a vezérkar és a polgári organizáció életét, az elfogulatlan szemlélöböl tüzes apostol tett, aki lángoló irásokban, harsányan kiátja oda az egész ellenséges világnak: Ime nézetek, ilyenek a németek, lássátok meg őket, becsljétek meg őket es tanuljatok tőlük. A világirodalom legkülönösebb, legeredetibb leleplező könyve lett Sven Hedin irásából.

„Egy harcban álló nemzet“ ez a címe a könyvének, amely nagy feltűnést keltett Németországban, érdeklödést keltett az öszszes kulturállamokban is. Bennünket magyarokat érzésünk es szeretetétünk közel visg ugyan Németország megértéséhez, ismernünk is kell Németországot, az egész német népet, az egész hádviseelő nemzetet.

Egész nemzeti életünket tanulságu, gyönörüségül es büszkeségül kínálkozik a magyarul megjelenö Sven Hedin könyv, mulasztanánk, ha nem fogadnók szívünkbe. A munka az Athenaeum kiadásában most jelent meg s 1 korona az ára.

Fömunkeatársak:

DEZSÖ ALAJOS és Dr. BERNHART SÁNDOR.

Nyilt-tér.)*

Számtalanszor bevált

MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
természetes égvényes
SAVANYÚVIZ

A nagy egésze

húgyhomoknál és
hólyaghurtnál,
minál a húgyesavat
megkötö szer.

E rovatban közlöttékért nem vállal felelőséget a szerkesztőségek.

5915/1915. kig szám.

Hirdetmény.

KözHIRÉ tétetik, hogy a jövedelemadó alá esö adózók jövedelmi vallomások beadására kitűzött határidö 1915. évi február hó 28. a m. kir. pénzügymlnister urnak február hó 22-én kelt 21203/1915. számu rendeletével folyó évi március hó 31-ig meghosszabította azon kötelezettséggel, hogy a vallomást adók ebbeli szándékukat folyó évi február hó 28-ig a városi adögyosztálynál szóban vagy irásban tartoznak bejelenteni.

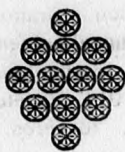
Baja, 1915. évi március hó 1-én.

ERDÉLYI h. polgármester.

IRODALOM.

Sven Hedin könyve.

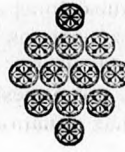
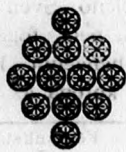
Fájdalmas igazságtalanság, hogy a világ leghatalmasabb harcos nemzetét, Németországot, ott ahol ellenfelei a közvéleményt befolyásolni tudják, tévesen es hamisan itélik meg. Sven Hedin a svédek legnagyobb embere, az ujkor ünnepeit világutazója mélyen átérzte ezt a jogosulatlan félreismerést. Es Ázsia rettenhetetlen felkutatója el-

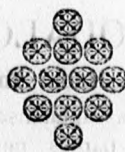
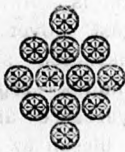
Papir- és írószer-kereske-
dés. :: Könyvnyomda.

KAZAL J. - BAJA. -

Vörösmarty Mihály-ú. 6.
.... TELEFON 45.

Könyvnyomdai munkák készítése
a legizlésebb kivitelben. Ügyvédi
- és községi nyomtatványraktár. -

A Szegedi Kereskedelmi- és Iparbank

1914. évi

ZÁRSZÁMADÁSA.

Tartozik **Mérleg-számla** Követel

VAGYON.	K		f		TEHER.	K		f	
Pénztár					Részvénytőke				
készpénzkészlet	555.563	17			10.000 drb részvény a 200 korona	2.000.000	—		
Váltó					Általános tartalékalap	1.745.084	98		
egyenlege	9.094.606	84			Főnyereményalap	10.000	—		
Jelzálog-, községi- és kötvény-kölcsön					Külön tartalékalap	82.127	95		
egyenlege	7.615.994	96			Nyugdíjalap	291.878	36	4.129.091	29
Előlegek					Betétek				
bankszerű fedezettel	47.952	65			könyvecskékre	8.006.125	32		
Értékpapírok					folyószámlán	1.007.795	76	9.013.921	08
készlet	523.221	76			Hitelezők				
Ércpénzek					folyószámlán				345.811
készlet	16.146	37			Visszleszámitolás				
Szelvények					Osztrák-Magyar Bank, Szeged	902.100	09		
készlet	4.618	10			Osztrák-Magyar Bank, Pancsova	111.835	16	1.013.935	25
Ingtalan birtok					Magyar Általános Hitelbanknál				
intézeti ház Szeged, Klauzál-tér 2. sz.	248.578	79			igénybe vett hitelek			1.869.207	59
intézeti ház, Baja	397.334	95			Átruházott jelzálogkölcsönök				
egyéb ingatlanok	73.774	20	719.687	94	egyenlege			5.071.234	87
Adósok					Nyeresség				
folyószámlán szabályszerű fedezettel			2.978.501	—	1914. üzletévben			298.063	79
Leltár									
központ és 3 fióktintézet berendezésének értéke			19.898	20					
Átmeneti kamatok									
egyenlege			165.074	44					
			21.741.265	43				21.741.265	43

Üzleteredmény-számla

Tartozik **Követel**

KÖLTSÉGEK.	K		f		JÖVEDELMEK.	K		f	
Leírások			18.290	17	Nyerességáthozat				
Kezelési költségek			63.019	99	1913. évről			21.292	52
Tiszti fizetések és lakbérek			127.079	05	Ingtalanok jövedelme			55.533	75
Állami és városi adók	90.677	81			Kamatok				
Betéti kamatadó	42.178	95	132.856	76	különféle kamatok	901.452	81		
Betéti kamatok			420.885	15	adómentes értékpapírkamat	20.262	60	921.715	41
Nyeresség					Jutalékok és díjak			59.770	55
1914. üzletévben			298.063	79	Ércpénzeknél és szelvényeknél				
					haszon			1.882	68
			1.060.194	91					

Szeged, 1914. évi december 31-én.

A könyvelesért:

Megvizsgálta és helyesnek találta AZ IGAZGATÓSÁG:

Vermes Zsigmond s. k.
cégjegyző.

Csányi János s. k.
vezérigazgató.

Szarvady Lajos s. k.
elnök.

Tóth Péter s. k.
alelnök.

Gál Kálmán s. k.

Jármai Gyula s. k.

Kiss Károly s. k.

szegedi Lukács József s. k.

Vajda Sándor s. k.

Wagner Gusztáv s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Weiner Miksa s. k.
elnök.

ifj. Aigner József s. k.

bástyai Holtzer Emil s. k.

Dr. Reiner Mór s. k.

Vajda Manó (hadbavonulva).

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank Igazgatóságának

1914. évi jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank XLVII-ik rendes közgyűlésén üdvözöljük ma a t. részvényes urakat, mely alkalommal törvénytörvényes kötelességünkül kifolyólag **évi jelentésünket**, valamint a lefolyt 1914. üzletév **zárszámadásait** a következőkben van szerencsénk előterjeszteni:

Az 1914. év örök emlékeztető lesz, mert ezen nevezetes év derekán egy orkán szerű világháború nehezedett földünk népeire. Ezen évben közgazdasági életünkben két nagy horderejű jelenség volt az, mely legfőképpen kötötte le a közfigyelmet. Az első a háború következményeképp kihirdetett **moratórium**, második a hadiköltségek részbeni fedezésére kibocsátandó 6%-os nagysikerű **hadikölcsön** volt. A moratórium az adókat nagy tömegét és a pénzügyi állapotokat megváltoztató volt hivatva védeni, a hadikölcsön nagy sikere pedig alkalmas volt a hazánk pénzügyi erejében vetett bizalmat megerősíteni. Mindkét rendelkezés teljesen bevált, a hadikölcsön sikeréhez hozzájárult erejéhez képest minden polgára a hazának és nagy eredménynek tekinthető főleg azon körülmény, hogy ez alkalommal olyan gazdasági rétegek is résztvettek a hadikölcsön jegyzésében, melyek eddigelé vagyonuk elhelyezésénél állampapírok beszerzésétől tartózkodtak.

Az általános pénz- és banküzleti viszonyok az elmúlt év első felében elég kedvezőek voltak. Sajnos, az év második felében a politikai krízis előjelei már mutatkoztak, míg július vége felé kitört a még jelenleg is dúló világháború, amely csakhamar minden felüldülésnek végét vetett. A lakosság nagy részének katonai szolgálatra való besorozása és egyéb, a háborút kísérő jelenségek miatt a kereskedelmi és ipari tevékenység jóformán megszűnt és egyedül csak azok a kereskedelmi és ipari ágazatok virágoztak fel, melyek a hadsereg szükségleteivel közvetlenül, vagy közvetve összefüggésben állottak.

Takarékbetét állományunk a lefolyt évben érvényesült mindenféle kedvezőtlen körülmény dacára emelkedett. Erős megtámadásnak volt kitéve betétállományunk a háború kitörése és a moratórium elrendelése alkalmával is; nagy igényekkel léptek fel a betétesek a hadikölcsön jegyzésének időpontján amikor e célra közel kétfélmilliónyi összeget fizettünk ki betevőinknek. Minden ténykedésünkénél a betevő közönség iránti legmesszebbmenő előzetekesség vezetett bennünket és intézetünk mindazokkal a törvényes eszközökkel, melyeket a moratóriumi törvény rendelkezései szerint alkalmazhattunk volna, rendszerint nem kívánt élni.

Bankunk különleges viszonyai a múlt év válságos eseményei közepette teljesen megnyugtatók voltak. Adósaink nagy zömét a moratórium keretén túl is mindenképpen kiméltük és üzletmenetünk annyival is inkább bonyolódhatott le a rendes keretek között, minthogy a visszleszámítolási hiteleinket csak igen mérsékelt arányban vettük igénybe. Különben is szaporították a rendelkezésünkre állott eszközöket az egész éven át hozzánk érkező új betétek. Az Osztrák-Magyar Bank mindenkor készséggel állott rendelkezésünkre és mi a szükséghez képest szívesen fordultunk is hozzá, ugyancsak a legmelegebb elismeréssel emlékezünk meg a Magyar Általános Hitelbankról, amely vezető bankhoz intézetünket több mint három évtizedes szoros viszony fűzi és amely intézet mindenkor tanáccsal és tettel támogatott bennünket.

Felelősségünknek tartjuk még azon körülményt is, hogy a központ és a fiókoknál több mint 30 tisztviselőt szolgáltattunk a hadvezetőség. A hiányzó tisztviselőket ideiglenes alkalmazottakkal pótoltuk és bár ez a szolgálati kezelést némileg megnehezítette, mégis képesek voltunk ügyfeleink igényeit mindenkor hiánytalanul kielégíteni. Őszinte sajnálattal jelentjük a t. közgyűlésnek, hogy nagy kikindai fiókjaink egyik fizetési tisztviselője Hollinger Kristóf ur a kárpáti ütközetek egyikeben hősi halált halt, emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Fiókintézeteink múlt évi működéséről megemlékezve jelenthetjük, hogy Baján az üzletmenet teljesen szabályszerűen bonyolított le. Nagy kikindai, valamint pancsovai fiókintézeteink már közelebbről érintettek a délvideki háborus mozgalmak által és ennek folytán nem voltak képesek ügyfeleik tekintetében haladást felmutatni.

A bankunkkal érdekközösségben levő vállalatok közül az Országos Raktárházak r.-t. a múlt év háborús eseményei dacára elég kedvező eredményt mutathat ki, a Szegedi hus- és vásárpénztár r.-t. is kedvező üzletmenetről számolhat be, melytől bőséges leírások mellett kielégítő osztalék fizetésére képesítette.

Amidőn még fejlethetjük a t. közgyűlésnek, hogy bankunk múlt évi eredménye a fent említett válságos viszonyok dacára kielégítő volt, el nem mulasztjuk hangsúlyozni, hogy vagyonszerződésünk felállításánál a legnagyobb óvatossággal és körültekintéssel jártunk el s hogy ha mégis beállnának a háború befejezte után most előre nem látható veszteségek, úgy reméljük, hogy módunkban lesz azokat az ezen célra gyűjtött tartalékokból fedeztetni. Értékpapírjaink állományánál árfolyamszerűen szenvedett, de hisszük, hogy csak átmeneti természetű veszteséget a külön tartalékalapból fedeztük.

Mindezekre való tekintettel azon tiszteletteljes előterjesztéssel élünk, hogy az 1914. évre **20 korona osztalék** fizetését elhatározni méltóztatnának.

Az egyes üzletágak forgalmát a következőkben van szerencsénk bemutatni:

Forgalmi kimutatás 1914. december 31-én.

Váltóleszámítolási üzlet:

Egyenleg 1913. december 31-én	8,229,019 K 17 f
Váltóban leszámítottunk	24,416,277 K 58 f
Összesen	32,645,296 K 75 f
Ebből levonva a visszafizetett és visszleszámított	26,438,832 K 75 f
Marad 1914. december 31-én a tárcában bankváltó	6,211,464 K — f
Hozzá visszleszámítolás alatt 1914. december 31-én	2,883,142 K 84 f
Váltószámla egyenlege 1914. december 31-én	9,094,606 K 84 f
Folyó évi forgalom	50,850,110 K 33 f

Jelzálog-, kötvény- és községi kölcsön-üzlet:

Egyenleg 1913. december 31-én	7,439,334 K 78 f
Az 1914. évben folyósított összegek	554,006 K 53 f
Összesen	7,993,341 K 31 f
Visszafizetések és átruházott kölcsönök	5,448,581 K 22 f
Marad a tárcában 1914. dec. 31-én	2,544,760 K 09 f
Hozzá a fennálló átruházott kölcsönök	5,071,234 K 87 f
Egyenleg 1914. december 31-én	7,615,994 K 96 f
Folyó évi forgalom	6,002,587 K 75 f

Előleg-üzlet:

Egyenleg 1913. december 31-én	55,483 K 15 f
Kézijelzásokra és árúkra kihelyezettünk 1914. évben	70,974 K 97 f
Összesen	126,458 K 12 f
Visszafizetések az év folyamán	78,505 K 47 f
Egyenleg 1914. december 31-én	47,952 K 65 f
Folyó évi forgalom	149,480 K 44 f

Értékpapír-üzlet:

Eladás az év folyamán	284,882 K 16 f
Vétel az év folyamán	426,724 K 70 f
Folyó évi forgalom	711,606 K 86 f

Eropénzek és szelvények:

Eladás az év folyamán	182,064 K 38 f
Vétel az év folyamán	190,492 K 62 f
Folyó évi forgalom	372,557 K — f

Takarékbetétek könyvecskére és folyószámlákra:

Egyenleg 1913. december 31-én	8,611,740 K 48 f
Betétek az év folyamán	18,424,482 K 13 f
Összesen	27,036,222 K 61 f
Visszafizetések az év folyamán	18,022,301 K 53 f
Egyenleg 1914. december 31-én	9,013,921 K 08 f
Folyó évi forgalom	36,446,788 K 66 f

Folyószámla-üzlet:

Megterhelések az év folyamán	71,587,238 K 50 f
Elismérések az év folyamán	70,889,415 K 86 f
Folyó évi forgalom	142,476,654 K 36 f

Pénztári forgalom:

Egyenleg 1913. december 31-én	598,256 K 26 f
Bevétel az év folyamán	92,070,671 K 78 f
Összesen	92,668,928 K 04 f
Kiadás az év folyamán	92,113,364 K 87 f
Egyenleg 1914. december 31-én	555,563 K 17 f
Folyó évi forgalom	184,184,036 K 65 f

Összforogalom:

1914. évi összforogalom	421,193,817 K 05 f
1913. évi összforogalom	426,228,422 K 92 f
1914-ben kisebb forgalom	5,034,605 K 87 f

A haszon felosztására nézve a felügyelő-bizottsággal egyetértve a következő javaslatot terjesztjük a tisztelt közgyűlés elé:

Az előterjesztett üzleteredmény-számla szerint tesz az 1914. üzletév **tiszta nyeresége** 298,063 K 79 f

Ebből levonva az alapszabályok 69-ik §-a értelmében múlt évről áthozott 21,292 K 50 f leszámítása után **276,771 K 27 f**

1914. évi tiszta jövedelmet véve alapul **15% szabályszerű részesedések fejében** 41,515 K 70 f továbbá **jótekönyelőokra és tiszti jutalmazásokra** 16,855 K — f **58,370 K 70 f**

marad **239,693 K 09 f**

mely összegből **osztalékra az 1914. üzletév után 10,000 darab 200 korona névértékű részvényre á 20 koronát kiosztani** 200,000 K — f

marad **39,693 K 09 f**

ebből **20 000 K — f**

kétes követelésekké válható kihelyezéseink rendkívüli tartalékának alapítására helyezni, míg az így fennmaradó 19,693 K 09 f

összeget **új számlára** átvinni és az osztalékot ezen indítványunk elfogadása esetében **f. é. március hó 22-től** kezdve pénztárainknál, Szegeden, Baján, Nagyikindán és Pancsován, valamint a Magyar Általános Hitelbanknál, Budapestben, ugyancsak ezen bankintézet valamennyi fiókjánál kifizettetni ajánljuk.

A mai közgyűlés alkalmával az igazgatóság megbízatása lejár, amidőn most három éven át viselt tisztünket a tisztelt közgyűlés rendelkezésére visszabocsátani van szerencsénk, őszinte köszönetünket fejezzük ki az eddigi nagybecsű bizalomért és felkérjük a t. közgyűlést, hogy a napirend folyamán az igazgatóság újraalakítására vonatkozó választást ejtse meg.

Végül arra kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy úgy résznkre, mint a felügyelő-bizottság részére a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Szeged, 1915. március hó 6-án.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank Igazgatósága.